

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w Warszawie

dr Waldemar Siemiński

**Partycypacja społeczna
ze szczególnym uwzględnieniem
planowania i kształtowania
przestrzeni**

Tezy pracy

- * Partycypacja społeczna w planowaniu przestrzennym i kształtowaniu przestrzeni jest nową, dopiero powstającą, instytucją ustroju demokratycznego. W zmieniającym się w stronę wzmocnienia i pomnażania instytucji partycypacji społecznej ustroju demokratycznym udział społeczny w procesach planowania i kształtowania przestrzeni poszerza zakres wpływu obywateli na powstanie najtrwalszego składnika ludzkiego habitatu - zagospodarowanie przestrzenne (materialny komponent tego habitatu).
- * Ważne stają się kwestie, jak w dziedzinie planowania przestrzennego udział społeczny godzić z technicznymi i funkcjonalnymi wymogami zagospodarowania przestrzennego. Jak w uwzględniającym partycypację społeczną modelu planowania przestrzennego godzić partykularne cele i interesy poszczególnych uczestników procesu zagospodarowania przestrzennego z celami publicznymi.

- * Bez rozwiązania tych kwestii będą narastały konflikty społeczne, które obecnie w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego są bardzo częste i prawdopodobnie występują znacznie częściej niż w innych dziedzinach życia publicznego.
- * Nieuwzględnianie partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym wpływa na jakość podejmowanych decyzji publicznych oraz na jakość życia przyszłych pokoleń (zły stan środowiska materialnego, które planowanie przestrzenne tworzy bez udziału kontroli społecznej odziedziczą nasi następcy).

- * Nie da się omówić i analizować wyżej wymienionych zagadnień bez wyjaśnienia tego, na czym polega zjawisko partycypacji społecznej, jakie są jego najbardziej istotne cechy. Nie wskazują ich spotykane dotąd definicje partycypacji społecznej, które należy uznać za niepełne. Partycypacji społecznej nie da się również sprowadzić li tylko do jej instrumentów (informowanie, konsultowanie, współpraca itd.), które często uznaje się za formy (typy) partycypacji.
- * Tak więc, w niniejszej pracy trzeba było podjąć próbę zidentyfikowania na nowo omawianego w niej zjawiska, jak również próbę skonstruowania, a potem sklasyfikowania różniących się od siebie istotnymi cechami typów partycypacji społecznej. Nie mogąc unikać tych teoretycznych zabiegów siłą rzeczy praca niniejsza musiała wybiec poza ramy narzucane wyłącznie przez same tylko problemy planowania i kształtowania przestrzeni.

Spis treści

Rozdział 1. Geneza i historia partycypacji społecznej w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni

1.1 Niepełne definicje

1.2 Geneza i historia partycypacji społecznej w kształtowaniu przestrzeni

1.3 Jurydyzacja procesów udziału społecznego w planowaniu przestrzennym

1.4 Oceny ogólne ewolucji partycypacji społecznej w kształtowaniu przestrzeni

Rozdział 2. Konteksty występowania pojęcia „partycypacji społecznej”

Rozdział 3. Typy i modele partycypacji społecznej

3.1 Typy partycypacji wyróżniane ze względu na adresatów działań partycypacyjnych

3.1.1 Partycypacja społeczna

3.1.2 Partycypacja publiczna

3.1.3 Partycypacja indywidualna

3.2 Partycypacja konfliktowa i konsensusowa

3.3 Partycypacja a partnerstwo

3.4 Partycypacja ustawowa i pozaustawowa, partycypacja spontaniczna

3.4.1 Partycypacja spontaniczna - aspekty teoretyczne

3.4.2 Zasięg występowania partycypacji spontanicznej

Rozdział 4. Partycypacja społeczna w planowaniu przestrzennym w opiniach prawników i planistów przestrzennych

Rozdział 5. Zdefiniowanie zjawiska partycypacji społecznej w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni

Rozdział 6. Stan prawny partycypacji społecznej w planowaniu i w kształtowaniu przestrzeni
(Stan prawny na koniec 2016 roku)

- A. Dostęp do informacji w kolejnych ustawach regulujących polskie planowanie przestrzenne.
- B. Konsultacje społeczne w kolejnych ustawach z zakresu planowania i kształtowania przestrzeni.

Rozdział 7. Partycypacja społeczna (w tym partycypacja w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni) z perspektywy jednostki - mieszkańca i obywatela.

7.1 Bierność i aktywność człowieka jako kategorie analityczne

7.2 Aktywność społeczna Polaków w świetle danych empirycznych

7.2.1 Aktywność w organizacjach społecznych (pozarządowych)

7.2.2 Aktywność społeczna Polaków w sferze wirtualnej

7.2.3 Aktywność Polaków w ruchach miejskich

7.3 Partycypacja społeczna Polaków (jednostek) w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni w świetle danych z badań empirycznych

7.4 Wzory uczestnictwa społecznego w kształtowaniu przestrzeni

Rozdział 8. Rola administracji publicznej w partycypacji społecznej

8.1 Podłoże teoretyczne funkcji administracji publicznej w partycypacji społecznej

8.2 Stosunek polskiej administracji publicznej do partycypacji społecznej w świetle badań socjologicznych

8.3 Wspieranie przez polską administrację publiczną partycypacji społecznej w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni w świetle badań empirycznych

Rozdział 9. Partycypacja społeczna w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni a planiści przestrzeni i architekci

9.1. Wprowadzenie

9.2. Promocja wiedzy i kultury architektonicznej

9.3. Stosunek planistów - praktyków do partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym

9.4. Prestiż i wzór osobowy planisty - urbanisty

Rozdział 10.

Zakończenie: miejsce partycypacji społecznej w koncepcjach socjologicznych oraz perspektywy partycypacji społecznej w planowaniu i kształtowaniu przestrzeni.

KONFLIKTY PRZESTRZENNE

BLOKI TEMATYCZNE	LP.	RODZAJE KONFLIKTÓW PRZESTRZENNYCH w 2013 r.	LICZBA ARTYKULÓW	% w CAŁOŚCI	% w całości w blokach tematycznych i kategoriach konfliktów
Konflikty na tle estetyki przestrzeni publicznych	1.	Walka o budowę obwodnicy południowej Warszawy;	8	1,85	8,33
	2.	Konflikt o nieodpowiednią dbałość, o jakość przestrzeni;	3	0,69	
	3.	Konflikty o przestrzeń reklamową w mieście;	25	5,79	
Konflikty na tle ochrony zieleni	4.	Konflikt o zagospodarowanie przestrzeni (Ursynów);	10	2,31	6,94
	5.	Konflikty na tle ochrony terenów zieleni (Inne konflikty o parki i zieleń);	12	2,78	
	6.	Konflikty o ochronę przyrody;	8	1,85	
Konflikty o hałas w mieście	7.	Konflikty o kluby i hałas w mieście;	38	8,80	10,65
	8.	Konflikty o spokojne miejsce do mieszkania (Hałas samoloty);	8	1,85	
Konflikty o jakość środowiska	9.	Konflikt o lokalizację nowych inwestycji uznanych za uciążliwe dla mieszkańców (sortownie, spalarnie);	5	1,16	1,16
Konflikty o przestrzeń symboliczną	10.	Konflikt o potrzebie zachowania osi widokowych (miasta);	3	0,69	20,37
	11.	Konflikty o zachowanie budynków z PRL;	5	1,16	
	12.	Konflikty o obronę wartości historycznych i dziedzictwo kulturowe;	25	5,79	
	13.	Konflikty o pomniki w mieście;	3	0,69	
	14.	Konflikty o wartość symboliczną przestrzeni; (w tym: Tęcza)	45	10,42	
	15.	Konflikty o zabudowę historyczną (Domki fińskie);	4	0,93	
	16.	Konflikty o zagospodarowanie przestrzeni publicznej (Plac Piłsudskiego);	3	0,69	
Konflikty związane z komunikacją i transportem publicznym	17.	Walka o budowę obwodnicy południowej Warszawy;	21	4,86	24,31
	18.	Konflikty o jakość i rozbudowę komunikacji w mieście;	19	4,40	
	19.	Konflikty o ochronę zabudowy w związku z budową infrastruktury komunikacyjnej (II linia Metra);	11	2,55	
	20.	Konflikty o przestrzeń do parkowania;	18	4,17	
	21.	Konflikty o przestrzeń komunikacyjną (Rowery, Piesi);	36	8,33	
Inne konflikty	22.	Konflikty o inwestycje blokujące budowy i uszkodzone podczas budowy;	7	1,62	28,24
	23.	Konflikt o użytkowanie przestrzeni przez mieszkańców;	2	0,46	
	24.	Konflikt o przekształcanie urządzonej przestrzeni publicznej (Ogród Krasińskich);	39	9,03	
	25.	Konflikty na tle własności nieruchomości (dekret Bieruta, reprivatyzacja Warszawska);	11	2,55	
	26.	Konflikty o brak realizacji przewidywanych, planowanych inwestycji (Wstrzymane przez władze inwestycje);	2	0,46	
	27.	Konflikty o braki w planowaniu przestrzennym;	3	0,69	
	28.	Konflikty o granice przyzwoitości (reklamy Fritza);	4	0,93	
	29.	Konflikty o grodzenie przestrzeni;	8	1,85	
	30.	Konflikty o potrzebie rewitalizacji i zaniedbania w przestrzeni;	6	1,39	
	31.	Konflikty o przestrzeń dla psów i ich właścicieli;	17	3,94	
	32.	Konflikty o przeznaczenie planowanej i istniejącej zabudowy;	2	0,46	
	33.	Konflikty o przeznaczenie terenu (co gdzie ma być i łamanie przepisów);	18	4,17	
	34.	Konflikty o wysyp galerii handlowych i ich lokalizację;	3	0,69	
RAZEM			432	100,00	100,00

KONFLIKTY NIEPRZESTRZENNE

RODZAJE KONFLIKTÓW NIEPRZESTRZENNYCH (społecznych) w 2013 r.	LICZBA ARTYKUŁÓW	% W CAŁOŚCI
1. Konflikt o jakość zarządzania miastem (Referendum)	28	12,12
2. Konflikt o opłaty w przedszkolach	3	1,30
3. Konflikty między ludzkie (o możliwość korzystania z przestrzeni, o chamstwo i inne)	8	3,46
4. Konflikty o dotyczące bezdomnych i squattersów	11	4,76
5. Konflikty o wandalizm	25	10,82
6. Konflikty o prawa mieszkańców miasta (Karta Warszawiaka)	13	5,63
7. Konflikty o segregacje i odbieranie śmieci (2013)	115	49,78
8. Konflikty o tożsamość społeczno-przestrzenną	2	0,87
9. Konflikty obywatel a samorząd (Ludzie a Władza)	19	8,23
10. Konflikty o miejsca pracy (Kupcy pod dworcem centralnym)	7	3,03
RAZEM	231	100,00

Dziękuję za uwagę

